

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»
Протокол № 5
від « 25 » березня 2020 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою
Факультету спеціальної освіти
Протокол № 7
від « 5 » березня 2020 р.

Голова Приймальної комісії

Омельченко С.О.

М.П.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників на денну (заочну) форму навчання

ФАКУЛЬТЕТУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
для здобуття магістерського рівня вищої освіти
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Укладачі програми:

Мамічева Олена Володимирівна - доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальної психології

Татьянчикова Ірина Володимирівна- доктор педагогічних наук, професор, в. о. завідувача кафедрою спеціальної педагогіки та інклюзії

Дмитрієва Ірина Володимирівна – завідувач кафедрою технологій спеціальної та інклюзивної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Липа Володимир Олександрович - кандидат педагогічних наук, професор, в. о. завідувача кафедрою логопедії та спеціальної психології

Кузнецова Тетяна Григорівна- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної педагогіки та інклюзії

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма «Фахового вступного випробування» для вступу для здобуття магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта має своїм завданням перевірку рівня професійно-педагогічної і методичної підготовки майбутніх олігофренопедагогів, логопедів, вчителів дітей із психофізичними вадами, спеціальних психологів, викладачів спеціальної педагогіки та психології.

Програма передбачає теоретичне узагальнення відомостей про спеціальну психопедагогіку (шкільну і дошкільну), логопедію, спеціальну психологію, спеціальні методики української мови та математики. Основними принципами при складанні програми фахового вступного випробування є наступні:

- зв'язок фахових дисциплін із дисциплінами психолого-педагогічного циклу;
- взаємозв'язок між розділами курсів кожної з дисциплін;
- загальний підхід до структури навчальних програм з дисциплін, які включені до фахового вступного випробування.

2. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове випробування проводиться у формі тестування з одиничним вибором відповідей та оцінюються в 60 балів з подальшим переведенням в 200 бальну систему.

3. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК БІЛЕТУ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування з одиничним вибором відповідей (в одному питанні тільки одна правильна відповідь) та оцінюються в 60 балів з подальшим переведенням в 200 бальну систему.

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет спеціальної освіти

БІЛЕТ № 1

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття рівня

магістра

за спеціальністю

016 Спеціальна освіта

1. Наука про виховання, навчання та освіти дітей з порушеннями слуху називається:

- сурдопедагогіка,
- тифлопедагогіка,
- олігофренопедагогіка,
- ортопедагогіка,
- корекційна педагогіка.

2 б.

2. Процес, який полягає у відновленні недорозвинених чи порушених психічних функцій шляхом використання збережених чи перебудови частково порушених функцій, називається:

- соціалізація,
- корекція,
- компенсація,
- адаптація,
- оновлення.

2 б.

3. Загальноосвітній навчальний заклад, у якому створені спеціальні умови для здобуття освіти особами з фізичними та (або) розумовими порушеннями спільно з особами, які не мають таких порушень, називається:

- спеціальний навчальний заклад,
- загальноосвітній навчальний заклад,
- навчально-виховний центр,
- заклад інтегрованого навчання.

2 б.

4. Способи впорядкованої взаємозв'язаної діяльності вихователя і вихованців, спрямованої на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання, називаються:

- принципи корекційної освіти,
- методи навчання,
- форми організації навчального процесу,
- засоби навчання.

2 б.

5. Твердження про те, що всі психічні явища треба розглядати у динамічному плані, тобто у процесі розвитку і становлення, відповідають такому принципу, як:

- принцип детермінізму,
 - генетичний, або принцип розвитку,
 - принцип єдності психіки і діяльності,
 - принцип гуманістичного підходу у навчанні та вихованні. 2 б.
- 6. Для дітей із затримкою психічного розвитку характерним є:**
- затримка мовленнєвого розвитку і порушення комунікативної функції мови,
 - рухливі розлади,
 - незрілість емоційно-вольової сфери і недорозвиток пізнавальної діяльності. 2 б.
- 7. До причин, які викликають порушення слуху не відносяться ...**
- соціально-психологічні фактори,
 - шкідливі впливи, які діють на плід під час вагітності матері,
 - спадкові фактори. 2 б.
- 8. Спеціальні заклади дошкільної освіти комплектуються за...**
- віком,
 - провідним порушенням,
 - типом вищої нервової діяльності,
 - Бажанням батьків. 2 б.
- 9. До якої групи методів психолого-педагогічного дослідження входить метод експерименту:**
- емпіричних,
 - інтерпретаційних,
 - організаційних,
 - основних. 2 б.
- 10. Основним напрямом реформування спеціальної освіти є:**
- організаційно-структурні перетворення;
 - розширення мережі інтегрованих закладів;
 - розширення мережі закладів освіти, що надають ранню корекційну допомогу;
 - оновлення змісту спеціальної освіти;
 - вдосконалення освітніх технологій і методів навчання. 2 б.
- 11. Система спеціальної освіти включає:**
- учасників освітнього процесу;
 - освітні стандарти, навчальні плани та навчальні програми;
 - заклади, які забезпечують отримання спеціальної освіти, науково-методичні та інші організації, які забезпечують ефективне функціонування системи спеціальної освіти.
 - усі відповіді вірні. 2 б.
- 12. Одним з перших ідей інтеграції дітей з ОПФР в освітнє середовище дітей, які нормально розвиваються, сформував:**
- Л.С. Виготський;
 - О.М. Леонт'єв;
 - К.Д. Ушинський;
 - А.Я. Коменський. 2 б.
- 13 Часткова інтеграція – це:**
- всі вихованці спеціальних груп об'єднуються із здоровими дітьми не рідше 1-2 разів на місяць для проведення різних заходів виховального характеру;
 - діти з проблемами у розвитку вливаються у масові групи (класи) на частину дня;
 - створення постійних по складу груп (класів) для сумісного навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку і здорових дітей. 2 б.

14. В основу концепції нормалізації покладена ідея про те, що життя та побут людей з особливостями психофізичного розвитку повинні бути:
- адекватними їх внеску у розвиток суспільства, в якому вони живуть;
 - якомога більше наближеними до умов та стилю життя людей, які нормально розвиваються;
 - якомога більше наближеними до умов і стилю суспільства, в якому вони живуть.
- 2 б.
15. Основною ідеєю інтегративної педагогіки є положення:
- від інтеграції в школі – до інтеграції у суспільстві;
 - від інтеграції в родині – до інтеграції у школі;
 - від інтеграції в школі – до професійної інтеграції
- 2 б.
16. Центральне місце в системі освіти належить (на думку авторів концепції)...
- інститутам та університетам;
 - середній школі;
 - академіям;
 - вихованню в сім'ї;
 - усім структурам освіти.
- 2 б.
17. Нові освітні стандарти сфокусовані на...
- здобутті знань;
 - виробленні умінь і навичок;
 - формуванні компетентностей;
 - формуванні цілісної особистості;
 - накопиченні максимальної суми знань.
- 2 б.
18. Оберіть серед запропонованих ключову компетентність Нової української школи
- володіння навичками виробничого характеру;
 - інформаційно-комунікаційна компетентність.
 - високі досягнення у вузькоспеціалізованій галузі знань.
- 2 б.
19. Що означає термін «дизартрія»?
- порушення тембру голосу і звуковимови;
 - часткове порушення процесу опанування письма;
 - розлад членороздільного, артикульованого мовлення;
 - патологічно повільний темп мовлення.
- 2 б.
- Примусовими рухами називають...
20.
 - кінестезії
 - гіперкінези;
 - синкінезії
 - дискінезії.
- 2 б.
- Яка форма дизартрії характеризується ураженням черепно-мозкових нервів, що іннервують артикуляційну мускулатуру?
21.
 - кіркова;
 - бульбарна;
 - псевдобульбарна;
- 4 б.

- екстрапірамідна.

22. **Відсутність мимічних рухів, спостерігається при парезах і паралічах:**
- амимія;
 - гіперкінез;
 - хорія;
 - акатафізія.
- 4 б.

23. **Система підготовчих вправ, метою яких є вироблення правильних, повноцінних рухів артикуляційних органів, необхідних для правильної вимови звуків:**
- логоритміка;
 - артикуляційна гімнастика;
 - артикуляційний масаж;
 - фонетична гімнастика.
- 4 б.

Повна відсутність голосу та мовлення -

24. **• стерта дизартрія;**
- дизартрія;
 - анартрія;
 - дислалія.
- 4 б.

Визначення «ринолалія» -

25. **• порушення звуковимови, зумовлене органічним ураженням кори головного мозку;**
- порушення тембру голосу, зумовлене органічним або функціональним порушенням артикуляційного апарату;
 - порушення звуковимови та тембру голосу, зумовлене віковим недорозвиненням артикуляційного апарату;
- 4 б.

Разом 60 балів

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

Голова атестаційної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Голова приймальної комісії

(підпис)

Омельченко С.О.

(прізвище та ініціали)

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фаховий іспит (100-200 балів).

Кількість тестових питань у білетах – 25, з них 20 питань оцінюються по 2 бали за кожне та 5 питань по 4 бали за кожне (тобто всього 60 балів).

Мінімальна кількість балів – 10 балів.

Переведення в 200 бальну систему здійснюється наступним чином:

<i>Бали отримані на випробуванні</i>	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	100	102	104	106	108	110	112	114	116	118	120	122	124	126	128	130	132
<i>Бали отримані на випробуванні</i>	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	134	136	138	140	142	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166
<i>Бали отримані на випробуванні</i>	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
<i>Бал, що вноситься до відомості</i>	168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194	196	198	200

5. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВИПРОБУВАННЯ.

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Актуальні проблеми спеціальної педагогіки. Сучасні підходи до виховання та навчання дітей з порушенням інтелектуального розвитку, можливості інклюзивної освіти дітей з вадами інтелектуального розвитку. Поняття про процес корекції. Суть і засоби педагогічної корекції. Роль навчання в розвитку учнів. Вимоги, які забезпечують корекційно-виховну спрямованість навчання. Комплексний підхід до організації корекційно-розвивального впливу на особистість учнів з вадами психофізичного розвитку.

ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Особливості процесу навчання в спеціальній школі. Структура процесу навчання: сприйняття, осмислення, закріплення, застосування знань і умінь. Шляхи забезпечення інтересу учнів молодших класів до навчання.

СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ПРИНЦИПІВ ОСВІТИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ. КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

Принципи навчання в спеціальній педагогіці. Гуманізм, демократизм навчання. Органічний зв'язок освіти з національною історією, культурою, традиціями. Корекційно-розвивальна спрямованість навчання. Науковість, доступність, систематичність, послідовність, систематизація в навчанні. Принципи свідомості і активності в навчанні. Особливості реалізації принципу наочності в навчанні учнів з інтелектуальними порушеннями. Принцип міцності засвоєних знань. Індивідуальний та диференційований підхід до учнів в процесі навчання.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ. КРИТЕРІЇ ВИБОРУ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

Класифікація методів навчання. Залежність вибору методів навчання від дидактичної, виховної і корекційно-розвивальної мети, складу учнів, особливості навчального матеріалу тощо. Основні напрямки і своєрідність використання проблемного і програмованого навчання в спеціальній школі.

ЗМІСТ НАВЧАННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

Наукове обґрунтування змісту освіти в спеціальній школі. Основні принципи розвитку спеціальної освіти дітей з психофізичними вадами. Навчальний план спеціальної школи. Навчальна програма спеціальної школи. Підручники та навчальні посібники для спеціальної загальноосвітньої школи. Шляхи удосконалення змісту освіти в спеціальній школі.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. ТИПИ ТА СТРУКТУРА УРОКІВ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

Урок як основна форма навчання учнів. Внесок І.Г.Єременка в розвиток теорії і практики уроку в спеціальній школі.

Пропедевтичні уроки, уроки формування нових знань і прийомів діяльності, уроки удосконалення знань і умінь, уроки систематизації та узагальнення знань, умінь і навичок, практичні уроки, контрольні уроки, комбіновані уроки, уроки корекції.

Підготовча частина, основна частина, заключна частина уроку.

Аналіз уроку. Основні критерії ефективності уроку.

Екскурсія як специфічна форма організації навчального процесу.

ДОМАШНЯ САМОСТІЙНА РОБОТА УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ. РОЛЬ ПЕДАГОГА В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОДУКТИВНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Організація навчальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями з виконання домашніх завдань. Робота вчителя спеціальної школи з організації самопідготовки учнів з інтелектуальними порушеннями. Навчання школярів узагальненим прийомам самостійного виконання домашніх завдань. Раціональний вибір форм організації занять з самопідготовки і засобів керування діяльністю школярів.

ПЕРЕВІРКА, ОБЛІК ТА ОЦІНКА ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ. ВИМОГИ ДО ПЕРЕВІРКИ ТА ОЦІНКИ ЗНАНЬ. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Психолого-педагогічні вимоги до перевірки і оцінки знань, умінь і навичок. Види контролю: попередній, поточний, періодичний і заключний. Методи контролю: усний, письмовий, графічний, програмований. Особливості проведення контрольних робіт. Стимулююча і корекційна роль оцінки. Критерії оцінки результатів навчання. Урахування індивідуальних особливостей учнів з інтелектуальними порушеннями в процесі оцінювання їх навчальної діяльності.

ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ. ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Роль трудового виховання в соціальної адаптації учнів з інтелектуальними порушеннями. Види трудової діяльності у спеціальній школі та їх корекційно-виховне значення. Система підготовки учнів з інтелектуальними порушеннями до роботи: пропедевтика, професійна діагностика, профорієнтація, трудове навчання. Формування навичок самообслуговування, ручна праця.

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИ ВИХОВАННЯ УЧНІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ. ЗНАЧЕННЯ ОХОРОННО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТА МЕДИЧНИХ ЗАХОДІВ В КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Основні підходи до проблеми виховання учнів з інтелектуальними порушеннями в практиці світової і вітчизняної спеціальної освіти. Формування особистості учня – головне завдання спеціальної школи. Особливості виховання учнів спеціальної школи, провідна роль діяльності у вихованні. Реалізація принципів виховання у спеціальній школі. Охоронно-педагогічний режим у спеціальній школі.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАВДАНЬ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ. ЗМІСТ ТА ФОРМИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ. ЗВ'ЯЗОК ПОЗАКЛАСНОЇ ТА НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ

Особливості позакласної роботи в спеціальних школах та групах подовженого дня. Зміст позакласної роботи: освітньо-виховна робота, художня самодіяльність, фізичне виховання. Форми позакласної роботи: масова, групова, індивідуальна. Зв'язок позакласної та навчальної роботи. Національне виховання учнів з інтелектуальними порушеннями.

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕКТИВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ. УПРАВЛІННЯ У СПЕЦІАЛЬНІЙ ШКОЛІ

Вимоги до професійної підготовки педагогічних працівників спеціальної школи. Педагогічна деонтологія. Педагоги спеціальної школи: вчитель, вихователь, логопед. Основні

напрямки їх діяльності. Права та обов'язки. Підвищення фахового рівня педагогів-дефектологів. Науково-педагогічна діяльність педагогів спеціальних шкіл.

Системний підхід до управління педагогічним процесом. Керівна діяльність адміністрації спеціальної школи. Рада школи. Педагогічна рада. Завдання ради школи та педагогічної ради. Планування роботи у спеціальній школі. Аналіз навчально-виховного процесу.

Підвищення фахового рівня педагогів-дефектологів. Методична робота у спеціальній школі. Науково-педагогічна діяльність педагогів спеціальних шкіл. Напрямки наукових досліджень педагогів спеціальних шкіл. Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду.

ВИХОВАННЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ В СІМ'Ї ТА В ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ. ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУ У СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Значення раннього корекційного впливу для розвитку дітей з порушеннями інтелекту. Суспільне дошкільне виховання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в системі спеціальної освіти.

Принципи, завдання і зміст корекційно-виховної роботи з дітьми з вадами інтелектуального розвитку дошкільного віку. Методи корекційного виховання і навчання дітей дошкільного віку з вадами інтелектуального розвитку.

Організація навчально-виховного процесу у спеціальних дошкільних закладах. Педагогічний колектив спеціального дошкільного закладу для дітей з порушеннями інтелекту, взаємозв'язок у роботі вчителя-дефектолога і вихователя.

Підготовка дітей з інтелектуальними вадами до навчання у спеціальній школі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Андрущенко В. П., Бех І. Д., Бурда М. І. [та ін.]. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (друге видання) / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2011. 304 с.
2. Білозерська І. О. Соціально-педагогічні умови формування батьківської компетентності у родинах дітей з порушеннями психофізичного розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / І. О. Білозерська. – К., 2013. – 24 с.
3. Висоцька А. М. Організація позакласної виховної роботи в спеціальних навчальних закладах для дітей з розумовою відсталістю (5-10 класи) : метод. рек. / А. М. Висоцька. – К. : ВГСПО «Нац. Асамблея інвалідів України», 2012. – 106 с.
4. Глоба О.П. Регіональне реабілітаційне середовище як фактор соціалізації дітей і молоді з обмеженими психофізичними можливостями: монографія / О.П. Глоба. – Краматорськ: ДДМА, 2011. – 348 с.
5. Глоба О. П. Про національну систему надання корекційно-реабілітаційних послуг в Україні. *Інклюзивна освіта: досвід і перспективи* : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. С. 76–88.
6. Засенко В.В. Спеціальна освіта: стан і пріоритети розвитку. – Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: наук.- метод. зб. / за ред.: В.В.Засенка, А.А.Колупаєвої. – К.: Науковий світ, 2010. – С. 3-7.
7. Засенко В. В., Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами: пріоритетні напрями державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я. *Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання*. 2014. № 3. С. 20–29.
8. Колупаєва А.А. Стратегічні напрями сучасної освітньої політики України.- Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: наук.- метод. зб. / за ред.: В.В.Засенка, А.А.Колупаєвої. – К.: Науковий світ, 2010. – С. 7-13.
9. Кузнецов М.А. Шкільні страхи: види, умови прояву та шляхи подолання : Монографія / М.А. Кузнецов, І.В. Бабарикіна. – Х., ХНПУ, 2012. – 227 с.
10. Панагушина О.Є. Соціалізація дітей підліткового віку у діяльності молодіжних організацій: Монографія / О.Є. Панагушина // За ред.. Н.Слюсаренко. – Херсон: РІПО, 2010. – 248с.
11. Програми для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. Виховна робота (5-10 класи) / уклад. : А. М. Висоцька. – К. : ВГСПО «Нац. Асамблея інвалідів України», 2012. – 198 с.
12. Татяничикова І.В. До питання соціалізації учнів з вадами інтелектуального розвитку. – Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / За ред.. О.В.Гаврилова, В.І.Співака. – Вип.ХV. Серія: соціально-педагогічна. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – С.328-331.

13. Татъянчикова І.В. Теоретичні засади забезпечення соціалізації учнів допоміжної школи.- Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць / [За заг. ред. проф. В.І.Сипченка].- Слов'янськ: СДПУ, 2011.- Вип. LV.- Ч. III.- С. 292 – 302.
14. Татъянчикова І.В. Формування в учнів з інтелектуальними вадами життєвих компетентностей в процесі їхньої соціалізації: Монографія / І.В. Татъянчикова.– Слов'янськ: Видавець Маторін Б.І., 2011. – 135с.
15. Татъянчикова І.В. Корекційно-розвивальна програма забезпечення соціалізації дітей з вадами інтелектуального розвитку в спеціальному навчальному закладі : метод. рек. практ. працівникам спец. загальноосвіт. шкіл / І. В. Татъянчикова. – Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2014. – 163 с.
16. Татъянчикова І.В. Розвиток творчого мислення у молодших школярів на уроках математики в спеціальному навчальному закладі в контексті їхньої соціалізації.- Соціальна та психолого – педагогічна підтримка обдарованих дітей і студентів: зб. матеріалів Міжнародної наук.–практ. Інтернет – конференції 22.04 – 22.05.2011р. / відп. ред.. О.А.Бочарова. – Горлівка – Краків (Польща), 2011. – С. 68 – 76.
17. Татъянчикова І.В. Концептуальні основи розв'язання проблеми соціалізації дітей з вадами інтелектуального розвитку.- Вісник Луганського націон. університету ім.. Т.Шевченка (педагогічні науки).- Ч. III. – Луганськ, № 14 (225) травень, 2011р. – С.160-166.
18. Татъянчикова І.В. Проблема соціалізації учнів з вадами розумового розвитку в контексті сучасних соціально-економічних змін в суспільстві. – Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. наукових праць. – К.: НПУ ім.. М.П.Драгоманова , 2011. – № 17.– С. 239-242.
19. Татъянчикова І.В. Психолого-педагогічне вивчення соціалізації дітей з інтелектуальними вадами в умовах спеціального навчального закладу / І.В. Татъянчикова. – Слов'янськ: Підприємець Маторін Б.І., 2011. – 220с.
20. Татъянчикова І.В. Методичні основи забезпечення соціалізації учнів спеціальної школи: курс лекцій з навчальної дисципліни для студентів дефектологічних факультетів педагогічних університетів / І.В. Татъянчикова. – Слов'янськ: Підприємець Маторін Б.І., 2013. – 204с.
21. Татъянчикова І.В. Психолого-педагогічні основи соціалізації дітей з вадами інтелектуального розвитку: монографія / І.В. Татъянчикова. – Слов'янськ: Видавництво Б.І. Маторіна, 2014.– 431с.
22. Татъянчикова І.В. Соціалізація дітей з порушеннями інтелектуального розвитку: монографія / І.В. Татъянчикова. – Слов'янськ: Видавництво Б.І. Маторіна, 2015. – 381с.
23. Татъянчикова І.В. Соціалізація дитини з вадами розвитку: теорія, досвід, технології: монографія / І.В. Татъянчикова. – Слов'янськ: Видавництво Б.І. Маторіна, 2017. – 457с.
24. Хохліна О. П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини / Хохліна О.П. // Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер. соціально-педагогічна / за ред.: О.В. Гаврилова, В.І. Співака. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2012. – Вип. XX, ч. 1. – С.257-265.

Допоміжна:

1. Алехина С. В. Принципы инклюзии в контексте развития современного образования. *Психологическая наука и образование*. 2014. № 1. С. 5–16.
2. Губар О. М. Сучасні підходи до індивідуального навчання дітей з особливими освітніми потребами /О. М. Губар // Збірник наукових праць Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер. Соціально-педагогічна / за ред. : О. В. Гаврилова, В. І. Співака. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. XV. – С. 25–29.
3. Колодяжна І.В. Інноваційні технології навчання у підготовці фахівців. – Управління в освіті: Зб. матеріалів V Міжнар. наук.- прак. конференції, 14-16 квітня 2011р; Львів / відп. ред.. Л.Д.Кизименко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С.141-142.

ЛОГОПЕДІЯ

РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ З ВИПРАВЛЕННЯ ВАД МОВЛЕННЯ ПРИ ДИСЛАЛІЇ

Визначення дислалії, причин, характеристика дефекту. Класифікація дислалії. Система корекційного впливу. Характеристика етапів корекційного впливу. Роль вихователя в роботі з подолання дислалії.

РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВЧОМУ ЕТАПІ ДО ПОСТАНОВКИ ЗВУКІВ ПРИ ДИСЛАЛІЇ

Загально-педагогічні та спеціальні логопедичні задачі роботи на підготовчому етапі. Робота

з формування сприйняття звуків мови. Формуванню артикуляційної бази звуків. Розвиток дрібної моторики рук. Використання ігор та вправ вихователем на підготовчому етапі постановки звуків.

РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ З ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ ЗВУКОВИМОВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПРИ ДИСЛАЛІЇ

Мета етапу постановки звуків. Способи постановки (імітаційний, з механічною допомогою, змішаний). Використання вихователем ігор і вправ в розмовних моментах та на заняттях з метою формування первинних звуковимовних умінь та навичок.

РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ НА ЕТАПІ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ЗВУКІВ ПРИ ДИСЛАЛІЇ

Мета та завдання етапів автоматизації та диференціації. Послідовність роботи. Вимоги до

тренувальних вправ. Види робіт для автоматизації та диференціації звуків.

РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ ПО ВИПРАВЛЕННЮ МОВЛЕННЄВИХ ВАД У ДІТЕЙ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ ІІ РІВНЯ

Виправлення ЗМН, причини дефекту. Характеристика ІІ рівня мовленнєвого розвитку. Корекційне навчання дошкільників з ЗМН у спеціалізованому дошкільному закладі. Розвиток лексико – граматичних уявлень «розвиток зв'язного мовлення, звукової культури мовлення». Взаємозв'язок у роботі вихователя та логопеда.

РОБОТА ВИХОВАТЕЛЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ З ВИПРАВЛЕННЯ ВАД МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ФФН

Визначення ФФН, причини дефекту. Характеристика мовлення дітей з ФФН. Корекція фонетико-фонематичного недорозвинення у дітей дошкільного віку в умовах спеціалізованого дошкільного закладу. Взаємозв'язок у роботі логопеда та вихователя.

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ПОЛІМОРФНОЇ ДИСЛАЛІЇ

Визначення поняття «поліморфна дислалія». Навести приклади поліморфних порушень звуковимови. Розкрити принципи, методику та особливості логопедичної роботи при цьому порушенні.

ДООПЕРАЦІЙНА ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА ПРИ ВІДКРИТІЙ РИНОЛАЛІЇ

Визначення відкритої ринолалії, їх причини та характеристика дефекту при органічній та функціональній ринолалії.

Розкрити принципи та етапи доопераційної логопедичної роботи при відкритій ринолалії, вказати на специфіку корекції цього порушення на підготовчому та основному періодах логопедичної роботи.

ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНА ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА ПРИ ВІДКРИТІЙ РИНОЛАЛІЇ

Поетапність роботи в післяопераційному періоді (специфічні напрямки корекції вад звуковимови та голосу; вправи з активізації м'якого піднебіння: масаж, пасивна та активна гімнастика). Робота над диханням, артикуляційною моторикою, постановкою звуків.

СИСТЕМА ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ ПРИ ДИТЯЧІЙ ПСЕВДОБУЛЬБАРНІЙ ДИЗАРТРІЇ

Визначення, характеристика симптомів. Етапи логопедичної роботи: підготовчий, основний, закріплювальний. Роль масажу пасивної, пасивно-активної та активної гімнастики з розвитку моторики артикуляційного апарату. Усунення саливації. Специфіка відпрацювання навичок правильної звуковимови.

ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДУ РОБОТИ ІЗ ЗАЇКУВАТИМИ

Визначення та характеристика заїкання, його провідних симптомів. Роль лікувально-оздоровчої роботи, лікувальної фізкультури, фізіотерапії, медикаментозного лікування, психотерапії в усуненні заїкання. Характеристика етапів логопедичної корекції заїкання: підготовчого, тренувального та закріплювального).

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОПЕДИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ЗАЇКАННЯ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Принципи побудови занять (дидактичні та специфічні). Характеристика методик логопедичної корекції заїкання у дошкільників Н.О.Власової (етапи роботи та характеристика), Н.О.Чевельової (з використанням практичної діяльності); С.О.Миронової (при проходженні програми середньої, старшої та підготовчої груп дитячого садка); методики І.Г.Виготської,

О.Л.Елінгер, Л.П.Успенської (з використанням релаксації).

УСУНЕННЯ ЗАЇКАННЯ У ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ. ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА ІЗ ЗАЇКУВАТИМИ ПІДЛІТКАМИ ТА ДОРОСЛИМИ

Особливості логопедичної роботи із заїкуватими учнями. Застосування власних методик Н.О.Чевельової (з використанням ручної діяльності); А.В.Ястребової

(характеристика 3-ох періодів, усунення заїкання). Специфіка усунення заїкання у даної вікової категорії. Характеристика методик логопедичної роботи А.Я.Євгенової та Н.В.Смирнової; особливості усунення заїкання за В.М.Шкловським за комплексною роботою із заїкуватими. Використання методики Ю.Б.Некрасової (з використанням музоручного рефлексу). Правила для заїкуватих.

ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА З УСУНЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПИСЬМА

Характеристика симптомів та сучасної класифікації порушень письма. Особливості логопедичної корекції при акустичній, оптичній, граматичній дизграфіях та порушеннях письма, пов'язаних із дефектами мовленнєвого аналізу та синтезу.

ЛОГОПЕДИЧНА РОБОТА ПРИ ДИЗЛЕКСІЯХ. СИСТЕМА КОМПЛЕКСНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПИСЬМНОГО МОВЛЕННЯ

Характеристика симптомів та класифікація. Система комплексної корекції різних видів дизлексій. Принципи та особливості обстеження дітей із дизграфією та дизлексією. Диференціальна діагностика даних порушень. Становлення логопедичного діагнозу та заповнення мовних карток.

СИСТЕМА ОБСТЕЖЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ТЕМПУ ТА РИТМУ МОВЛЕННЯ

Бесіда із батьками (основні аспекти даного етапу обстеження). Конкретні завдання обстеження мовлення. Виявлення основних симптомів: місця судом, їх частоти та характеру. Наявність супутніх мовленнєвих та рухових порушень (мимовільних та довільних). Встановлення логопедичного діагнозу, прогноз при заїканні.

ОБСТЕЖЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ РИНОЛАЛІЄЮ

Збір анамнестичних даних. Обстеження будови та функції артикуляційного апарату. Виявлення наявності щілин твердого, м'якого піднебіння, губи, вторинних органічних та функціональних порушень, характеру відхилень у звуковикові та фонематичного слуху.

МЕТОДИКА ОБСТЕЖЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ДИЗАРТРИЄЮ

Збір анамнестичних даних. Бесіда з батьками. Основні критерії діагностики дизартричних порушень (наявність специфічних артикуляційних порушень у виконанні рухів артикуляційними органами; наявність синтінезій, уповільнення темпу артикуляційних рухів, труднощі утримання артикуляційної пози та переключення артикуляційних рухів, стійкість порушень звуковимови та труднощі автоматизації звуків, наявність просодичних порушень). Виконання дітьми функціональних проб. Врахування даних психоневролога. Встановлення точного логопедичного діагнозу. Диференціальна діагностика дислалії та дизартрії. Наявність вторинних мовленнєвих порушень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Андрусишина Л. Є. Особливості інтелектуального розвитку дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення: автореф. дис... канд. психол. наук : 19.00.08 – «Спеціальна психологія» / Л. Є. Андрусишина. – К., 2012. – 19 с.
2. Ахутина, Т. В. Порождение речи: нейролингвистический анализ синтаксиса : [монография] / Т. В. Ахутина / - 4-е изд. - М. : Книжный дом "Либроком", 2012. - 215 с.
3. Выготский Л. С. Мышление и речь/ Л. С. Выготский. – Питер. – 2017 г. - 432 с..

4. Ільяна В. М. Особливості образного мовлення в дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ /В. М. Ільяна // Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання. – 2010. – №3. – С. 27 – 31.
5. Ільяна В.М. Попередження дислексій у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку[Електронний ресурс] / В.М. Ільяна // Навчально-методичний посібник. – 2014. – 120 с. <http://lib.iitta.gov.ua/>
6. Калмикова Л. Психолінгвістика розвитку про мовленнєву діяльність дошкільників [Електронний ресурс] / Л. Калмикова // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. - 2014. - Вип. 36. - С. 121-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_36_22
7. Калмикова Л. Про стан розвитку мовлення як діяльності у дітей п'яти років [Електронний ресурс] / Л. О. Калмикова // Психолінгвістика. - 2016. - Вип. 19(1). - С. 84-97. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2016_19\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2016_19(1)_9)
8. Логопедія. Підручник. За ред. М.К.Шеремет. – вид. 3-тє, перер. та доповн. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 776 с.
9. Логопедія. Підручник, друге видання. / За ред. М.К. Шеремет. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
10. Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція мовлення» для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із важкими порушеннями мовлення» Л.І. Трофименко, В.М. Ільяна, З.С. Пригода, Г.В. Грибань, О.О. Аркадьєва. <http://mon.gov.ua/>
11. Рібцун Ю.В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : програмно- методичний комплекс / Ю.В. Рібцун. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 272 с.
12. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу / Ю. Рібцун. – Х. : Вид. група «Основа», 2013. – 238 с.
13. Рібцун Ю. В. Словничок для діточок : пароніми [навч.-метод. посіб.] / Ю. В. Рібцун, О. Г. Рібцун. – К. : Світич, 2012. – 136 с.
14. Рібцун Ю. В. Характеристика фонетико-фонематичної складової мовлення дітей п'ятого року життя із ФФНМ [текст] / Ю. В. Рібцун // Український логопедичний вісник [зб. наук. пр.]. – Вип. 2. – К. : ПП „Актуальна освіта”, 2011. – С. 35–52.
15. Рібцун Ю. В. Предметно-розвивальне середовище у молодшій логопедичній групі для дітей із ЗНМ [навч.-метод. посіб.] / Юлія Рібцун. – К. : Освіта України, 2010. – 50 с.
16. Рібцун Ю. В. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення [програмно-метод. комплекс] / Ю. В. Рібцун. – К. : Кафедра, 2013. – 284 с.
17. Рібцун Ю. В. Сходінками правильного мовлення : навч.-метод. посіб. / Ю. В. Рібцун. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – 240 с. (Режим доступу: <http://logoped.in.ua/>)
18. Рібцун Ю. В. Стандартизація спеціальної дошкільної освіти дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку / Ю. В. Рібцун // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2017. – № 1 (350). – С. 164–171. – Серія «Педагогічні науки» (Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>)
19. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей / М. Савченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 160 с.
20. Тарасун В. В. Логодидактика. Навчальний посібник / В. Тарасун. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.

21. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ: Програмно-методичний комплекс / Л. Трофименко. – К.: Освіта, 2013. – 108 с.
22. Трофименко Л. І. Діагностика та корекція загального недорозвитку мовлення у дітей дошкільного віку Навчально-методичний посібник – К. – 2015. <http://lib.iitta.gov.ua/8723/>
23. Трофименко Л.І. Особистісно-орієнтоване навчання дітей з порушеннями мовлення. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць / за ред. В.В.Засенка, А. А. Колупаєвої. – Вип. 5. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – С. 82 – 89.
24. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії): Навчальний посібник / М. Шеремет, О. Ревуцька. – К.: Слово, 2010. - 160 с.
25. ЛОГО-АРТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.logoped.in.ua/>
26. Інформаційні ресурси <http://www.logoped.ru/> <http://logopediya.com/> <http://www.logoped.pro/> <http://www.logoped.org>

СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКОВА ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Предмет, завдання та принципи спеціальної психології. Поняття “аномальна дитина”. Причини аномального розвитку в дитячому віці. Понятійно-категоріальний апарат спеціальної психології. Система загально-психологічних понять: психічна діяльність, психічні процеси, функціональна психологічна система, мовне опосередкування, елементарні та вищі психічні функції, інтеріоризація, екстеріоризація, розвиток та формування психіки. Корекція та компенсація психічних порушень при аномальному розвитку.

ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА ОСНОВА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Особливості вищої нервової діяльності аномальних дітей /О.Р. Лурія, В.І. Лубовський/. Значення теорії функціональних систем П.К.Анохіна в з'ясуванні особливостей порушень

фізіологічних механізмів психічної діяльності аномальних дітей.

Компенсація порушень функцій, як особливий випадок рефлекторної діяльності мозку /П.К.Анохін/.

НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНА КОНЦЕПЦІЯ МОЗКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ / О.Р. ЛУРІЯ / ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В РОЗУМІННІ СТРУКТУРИ ПСИХІЧНОГО ДЕФЕКТУ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Три функціональні блоки головного мозку. 1-й блок регуляції тону та бадьорості. 2-й - отримання, переробки і зберігання інформації із зовнішнього світу. 3-й - програмування, регуляції і контролю психічної діяльності. Нейропсихологічні дослідження аномальних дітей.

ЗАКОНОМІРНОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Психологічна наука про закономірності психічного розвитку дітей /Л.С.Виготський, В.В.Давидов, Г.С.Костюк/. Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій /Л.С.Виготський/. Ідея складної ієрархічної структури аномального розвитку дітей /Л.С.Виготський/. Загальні та специфічні закономірності аномального розвитку дітей /В.І.Лубовський/. Проблема взаємозв'язку навчання та психічного розвитку, Л.С. Виготський про “актуальний рівень та зону найближчого розвитку”. Значення корекційно-спрямованого

навчання в психічному розвитку аномальних дітей. Сутність, принципи та засоби корекційно-розвиваючого навчання в спеціальних закладах.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Сучасні підходи в класифікації дітей з інтелектуальними порушеннями у вітчизняній та зарубіжній дефектології. Загальна психологічна характеристика олігофренії в ступені дебільності, імбецильності та ідіотії. Основні симптоми олігофренії. Класифікація олігофренії: неускладнена

і ускладнена форми /М.С. Певзнер/. Врахування психологічних особливостей, обумовлених структурою психічного дефекту в процесі корекційно-виховної роботи в допоміжній школі. Психологічна характеристика органічної деменції резидуального генезу. Психологічна характеристика прогредієнтних форм органічної деменції внаслідок шизофренії, епілепсії, гідроцефалії, ревматичного захворювання ЦНС, сифілісу головного мозку. Спеціальні та відмінні риси олігофренії і окремих форм органічної деменції.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ /ЗПР/

Поняття “затримка психічного розвитку” та її класифікація. Психолого-педагогічна характеристика молодших школярів з ЗПР: готовність дітей до школи; особливості готовності дітей до школи з ЗПР. Особливості корекційно-виховної роботи у школі для дітей з ЗПР. Психологічні особливості пам’яті, уваги, сприймання дітей із ЗПР. Особливості мислення і мови дітей з ЗПР /дошкільного та шкільного віку/. Засвоєння учбового матеріалу дітьми з ЗПР. Принципи навчання і виховання дітей з ЗПР.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАМ’ЯТІ ТА УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Вітчизняна та зарубіжна дефектологія про сутність, психологічні механізми та закономірності розвитку пам’яті та уявлень розумово відсталих дітей. Фізіологічні механізми пам’яті, уявлень та їх порушення. Особливості запам’ятовування (звуження об’єму запам’ятовуваного матеріалу, недостатня осмисленість та послідовність запам’ятовування, особливості мимовільного і довільного запам’ятовування). Особливості уявлень, як образів пам’яті, зорових /просторових/ та часових уявлень дітей з інтелектуальними порушеннями. Відтворення та впізнавання. Механічна та логічна пам’ять. Розвиток пам’яті та уявлень дітей з інтелектуальними порушеннями в процесі корекційної навчально-виховної роботи.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЯ ТА УВАГИ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Сутність, психологічний механізм та закономірності розвитку мислення та уваги дітей з інтелектуальними порушеннями. Особливості мислення та уваги. Порушення операційної структури мислення. Особливості операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, абстрагування, конкретизації, класифікації, систематизації у дітей з вадами психофізичного розвитку. Психологічні умови розвитку мислення та уваги дітей з інтелектуальними порушеннями в процесі корекційної навчально-виховної роботи.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ І МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Фізіологічні механізми мовлення та їх порушення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Загальна характеристика особливостей комунікативної, узагальнюючої, сигнікативної та регулятивної функцій мовлення у дітей з інтелектуальними порушеннями. Експресивне мовлення. Письмове мовлення.

Імпресивне мовлення. Мовлення та пізнавальна діяльність дітей з інтелектуальними порушеннями.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Езпалько О., Едель С. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей / Методичні рекомендації. // За ред. А.Й. Капської. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. - 412 с.
2. Бондар В. І. Інклюзивне навчання та підготовка педагогічних кадрів для його реалізації //Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія. – Вип. . 15, 2010 – С. 39-42.
3. Бондар В. І. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен. – Рідна школа. – № 3. – 2011. – С. 10-14.
4. Бондар В. І., Ільченко А. М. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтесорі: навч. посіб.. — Полтава : РВВ ПДАА, 2009. — 252с.
5. Бондар В. І., Синьов В. М., Тищенко В. В. Тенденції розвитку освіти дітей з психофізичними вадами в Європі та Україні / Загальні питання колекційної педагогіки і спеціальної психології. - 2012
6. Выготский Л. С. Мышление и речь/ Л. С. Выготский. – Питер. – 2017 г. - 432 с..
7. Липа В. О. Діти з порушеннями інтелектуального розвитку / В. О. Липа, Т. Г. Кузнецова. - Посібник для студ. деф. ф-ту, студ. пед.. спеціальностей та педагогів, які працюють в умовах інклюзивної освіти. – Слов'янськ: ДДПУ, 2014. – 115 с.
8. Липа В. О. Прикладна корекційна психопедагогіка: олігофренопедагогіка / В. О. Липа, О. В. Гаврилов та ін. - Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, перер. та доповн. / За ред. О. В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський:ТОВ «Друк-Сервіс», 2017. – 600 с.
9. Логопсихологія : навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак, 2010
- 10.Мамічева О. В. Вивчення психологічних особливостей проявів емоційних станів розумово відсталих дітей / О. В. Мамічева. - Перспективні питання психології: зб. наук. праць. За матеріалами Всеукраїнської міжвузівської науково-практичної Інтернет-конференції «Особливості психологічної культури працівників освіти в інформаційному суспільстві» [Слов'янськ, 2016 р.] /ДВНЗ «ДДПУ». - Слов'янськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2016. – Вип. 2. – 269 с.– 173-176.
- 11.Мамічева О. В. Діагностика та корекція порушень психофізичного розвитку дітей: Навчально-методичний посібник зі спеціальної психології / О. В. Мамічева. – Слов'янськ, 2017. - 174 с.
- 12.Мамічева О. В. Корекція затримки психічного розвитку засобами фізичного виховання / О. В. Мамічева. – Слов'янськ, 2017. - 184 с.
- 13.Мамічева О. В. Особливості емоційного розвитку дітей з психофізичними порушеннями / О. В. Мамічева. - Вісник Одеського Національного університету імені І.І.Мечникова. Психологія. Том 21. Випуск 25. Частина 1, 2014. – С. 196-203.
- 14.Мамічева О. В. Щодо питання розвитку емоційно-вольової сфери дітей з психофізичними порушеннями / О. В. Мамічева. - Перспективні питання психології: зб. Наук. праць. За матеріалами Всеукраїнської міжвузівської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєздійснення» [Слов'янськ, 2016 р.] /ДВНЗ «ДДПУ». - Слов'янськ: Вид-во Б.І.Маторіна, 2016. – Вип. 1. – 286 с. – 73-77.
- 15.Миронова С., Завальнюк О. Ставлення студентів і педагогів до проблем інклюзивної освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку // Дефектологія. – № 2. – 2012. – С. 8-12.

- 16.Рубинштейн С. Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике. Практическое руководство.- М.,2007.
- 17.Синьов В. М. Психологія розумово відсталої дитини : підручник / В. М. Синьов, М. П. Матвєєва, О. П. Рохліна; МОН України. – К. : Знання, 2008. – 359 с. – Бібліогр.: С. 358-359.
- 18.Шульженко Д. І. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми, які страждають на аутизм / Д. І. Шульженко // Методичні матеріали і завдання для самостійної роботи студентів спеціальності 6.010100. Дефектологія. Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка): навч. посіб. / Колесник І. П., Піонтковська Г. С. Кравець Н. П.; відп. ред. І. П. Колесник. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. – С. 120–130.
- 19.Шульженко Д. І. Психолого-педагогічна підготовка дітей з інтелектуальною недостатністю, які вперше відвідують реабілітаційний заклад / Д. І. Шульженко, І. Н. Матющенко, Гаврилов О. В. // Питання догляду за особами з розумовою відсталістю в сучасній дефектології: навч. посіб. – К.: ДІА, 2007. – С. 29–40.

Допоміжна:

1. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Серія „Психологія”, № 22, 2012.
2. Вісник Національної академії оборони України : зб. наук. праць. – К.: НАОУ, 2012. – Вип. 3 (28).
3. Вісник Одеського Національного університету імені І.І.Мечникова. Психологія. Том 21. Випуск 25. Частина 1, 2014.
4. Городиська В., Пантюк М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи : тексти лекцій. – Дрогобич : Редакційновидавничий відділ ДДПУ, 2014
5. Дефектологічний словник : навчальний посібник / за ред. В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – К. : МП "Леся", 2011. – 528 с.
6. Жуков С. М., Самойлов В. В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах : навч. посіб. / Сергій Михайлович Жуков, Вячеслав Валентинович Самойлов. – Артемівськ : ДонУЕП, 2015. – 435 с
7. Романчук О. І. Дорога любові : путівник для батьків дітей з особливими потребами та тих, хто йде поруч / Олег Ігоревич Романчук. — Вид. 3-е, доп. — Львів : Колесо, 2009. — 176 с.
8. Чеботарьова О. Особливості корекційно-реабілітаційної роботи з учнями із порушеннями опорно-рухового апарату / О. Чеботарьова // Дефектологія. — 2013. — № 3. — С. 16-20.

СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА

УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ (ДОПОМІЖНОЇ) ШКОЛИ. ЇЇ ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, ЗМІСТ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методика української мови в спеціальній школі як наука. Методика викладання української мови як наука та навчальна дисципліна. Українська мова як навчальний предмет у спеціальній школі. Закономірності навчання української мови в спеціальній школі. Дидактичні та методичні принципи навчання української мови, їх корекційне значення. Зв'язок методики викладання української мови в спеціальній школі із суміжними дисциплінами. Корекційна роль навчання української мови в психічному та мовленнєвому розвитку учнів з інтелектуальними порушеннями. Практична спрямованість навчання української мови в спеціальній школі. Задачі

і зміст роботи з української мови в початкових класах спеціальної школи. Своєрідність мовленнєвого розвитку учнів з розумовими вадами. Зміст та шляхи роботи з розвитку зв'язного мовлення в молодших класах спеціальної школи.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ (ДОПОМІЖНІЙ) ШКОЛІ

Суть застосування звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти у спеціальної школі і його основні принципи. Прийоми звукового аналізу. Прийоми звукового синтезу.

Добукварний період навчання грамоти, його основні напрямки роботи; види уроків. Букварний період навчання грамоти, його основні завдання й зміст; види уроків. Перший

етап букварного періоду навчання грамоти, його завдання й зміст. Другий етап букварного періоду навчання грамоти, його завдання й зміст. Третій етап букварного періоду навчання грамоти, його завдання й зміст. Четвертий етап букварного періоду навчання грамоти, його завдання й зміст.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ (ДОПОМІЖНОЇ) ШКОЛІ

Завдання, організація й зміст уроків читання в початкових класах спеціальної школи. Види читання. Способи читання. Основні форми роботи на уроках читання. Якості читання. Відпрацювання навичок читання в початкових класах спеціальної школи.

Правильність читання. Методи і прийоми роботи з формування навичок правильного читання.

Виразність читання. Методи і прийоми роботи з формування навичок виразного читання.

Свідомість читання. Методи і прийоми роботи з формування навичок свідомого читання.

Підготовка учнів до оволодіння навичкою швидкого читання.

Методика опрацювання оповідань різних жанрів. Особливості роботи над казкою. Опрацювання байки. Специфіка роботи з віршем (ліричним та епічним).

Науково-пізнавальні тексти на уроках читання, їхнє значення, тематика та методика роботи в 2 – 4-х класах допоміжної школи. Організація позакласного читання в початкових класах спеціальної школи.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМАТИКИ ТА ПРАВОПISУ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ (ДОПОМІЖНІЙ) ШКОЛІ

Завдання і зміст підготовчих граматичних вправ у 2 – 4-х класах спеціальної школи. Основні методичні вимоги до проведення практичних граматичних вправ. Види граматичних вправ, їхні основні завдання. Методика роботи над словами-назвами, словами-діями, словами-ознаками предметів на уроках рідної мови. Методика роботи над темою «Речення» на уроках рідної мови в 2 – 4-х класах. Методика роботи над темою «Звуки і букви» на уроках рідної мови у 2 – 4-х класах. Методика роботи над темою «Слово» на уроках рідної мови. Своєрідність підготовки учнів молодших класів до оволодіння мовленнєвими узагальненнями на уроках граматики і правопису.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Басиста Л.В. Значення самостійних вправ на уроках української мови в 5-9 класах спеціальної школи та вимоги до їх виконання / Л. В. Басиста. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kspu.edu>.
2. Дмитрієва І. В.. Збагачення словникового запасу учнів спеціальної школи дієслівними формами / І. В. Дмитрієва // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна. Вип. 23 ; Ч. 1. – Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2013. – С.191 – 198.
3. Дмитрієва І. В. Розвиток зв'язного мовлення в учнів спеціальної школи в процесі засвоєння програмних знань з української мови / І. В. Дмитрієва // Вісник Донбаського державного педагогічного університету : [зб. наук. пр. Серія: Корекційна педагогіка і психологія]. Вип. 1. – Слов'янськ: ДДПУ, 2013. – С .55 – 63.
4. Кравець Н.П. Підбір і структурування навчального матеріалу з української мови для допоміжної школи / Н. П. Кравець. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.rehab.org.ua/ukrainian/psicho/kravets/print>.
5. Марченко І.С. Спеціальна методика початкового навчання української мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). / І.С. Марченко - К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 288с.
6. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Навчально-методичний посібник / І. С. Марченко. –К: ВД «Слово», 2010. – 285 с.
7. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. — К. : Літера ЛТД, 2011. — 364 с.
8. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник / С.П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. – 312 с.
9. Навчальні програми для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Українська мова підготовчий, 1-4 класи [укладач: Висоцька А.М.]. – К., 2014. – 116 с.
10. Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Українська література 5-7 класи [укладач: Висоцька А.М.]. – К., 2015. – 47 с.
11. Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Українська мова 5-7 класи [укладач: Висоцька А.М.]. – К., 2015. – 53 с.
12. Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Українська література 8-

10 класи [укладачі: Остапенко Л.І., Чиркіна М.О. Висоцька А.М – К., 2016. – 47 с.

13. Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей / Українська мова 8-10 класи [укладачі: Остапенко Л.І., Висоцька А.М.]. – К., 2016. – 56 с.

14. Прикладна корекційна психопедагогіка: олігофренопедагогіка. Навчальний посібник / За ред. О.В. Гаврилова, В.О. Липи / О.В. Гаврилов, В.О. Липа, О.М. Ляшенко, В.Е. Левицький, О.М. Опалюк, О.П. Глоба, Є.В. Данильченко. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2014. – 592 с.

15. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ). / Н.В. Чередніченко// Навчально-методичний посібник (курс лекцій). – К.: Видавничий дім «Слово», 2012. –208с.

16. Підручники з української мови для спеціальної школи.

17. Підручники з літературного читання для спеціальної школи.

СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА МАТЕМАТИКИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ (ДОПОМІЖНОЇ) ШКОЛИ, ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ДОПОМІЖНІЙ ШКОЛІ

Предмет математики в молодших класах спеціальної школи. Завдання навчання математики

в спеціальній школі: освітні, виховні, корекційно – розвиваючі, практичні. Значення навчання математики в процесі соціальної адаптації, реабілітації і інтеграції дітей у суспільство.

Особливості засвоєння математичних знань, умінь і навичок учнями молодших класів спеціальної школи.

Особливості побудови учбової програми з математики в молодших класах спеціальної школи. Зміст курсу математики в спеціальній школі.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КУРСУ МАТЕМАТИКИ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ. УРОК МАТЕМАТИКИ ЯК ОСНОВНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ УЧБОВИХ ЗАНЯТЬ З МАТЕМАТИКИ

Методи навчання молодших школярів математиці. Основні класифікації методів навчання: в залежності від джерела знань (словесні, наочні і практичні методи навчання), в залежності від способів організації учбової діяльності школярів (пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові). Особливості використання методів навчання в молодших класах спеціальної школи. Принципи навчання математиці в спеціальній школі.

Форми організації учбових занять з математики. Урок як основна форма організації навчання математиці. Основні вимоги до уроку. Система уроків. Структура уроку. Контроль якості знань, вмінь і навичок на уроці математиці.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ

СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ. ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ ПЕРІОД

Значення пропедевтичного періоду навчання математики в спеціальній школі. Завдання пропедевтичного періоду. Формування уявлень і понять про розміри предметів та формування понять кількості предметів. Навчання розумово відсталих першокласників відрізненню предметів за вагомістю. Формування просторових і часових уявлень і понять. Особливості уроків математики в пропедевтичний період.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЧИСЕЛ ПЕРШОГО ДЕСЯТКУ

Завдання чисел першого десятку. Знайомство учнів першого класу спеціальної школи з отриманням чисел і позначенням їх цифрами. Навчання порівнянню множин і чисел при вивченні чисел в межах 10. Навчання додаванню і відніманню в межах 10. Наочні посібники і дидактичний матеріал, дидактична гра, які використовуються при вивченні чисел першого десятку.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЧИСЕЛ ДРУГОГО ДЕСЯТКУ

Завдання чисел другого десятку. Знайомство учнів другого класу спеціальної школи з отриманням чисел і позначенням їх цифрами. Десятковий склад чисел. Навчання порівнянню множин і чисел при вивченні чисел в межах 20. Методика навчання дітей арифметичним діям додавання та віднімання в межах 20 без переходу через розряд. Методика навчання дітей арифметичним діям додавання та віднімання в межах 20 з переходом через розряд. Письмова нумерація чисел в межах 20. методика вивчення табличного множення і ділення в межах 20 в допоміжній школі. Наочні посібники і дидактичний матеріал, дидактична гра, які використовуються при вивченні чисел другого десятку.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ

Завдання вивчення чисел в межах 100, навчання дітей з інтелектуальними вадами нумерації чисел в межах 100: вивчення нумерації круглих десятків, вивчення нумерації чисел 21-99. Вивчення дій додавання та віднімання чисел в межах 100 без переходу через розряд.

Вивчення дій додавання та віднімання чисел в межах 100 з переходом через розряд. Методика вивчення табличного множення і ділення в межах 100 в допоміжній школі. Наочні посібники і дидактичний матеріал, які використовуються при вивченні чисел першої сотні.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТУ ПРИЙОМАМ УСНИХ ОБЧИСЛЕНЬ

Значення навчання усної лічби школярів з інтелектуальними порушеннями. Прийоми усної лічби, їх особливості (загальні, часткові). Види вправ для усної лічби. Основні труднощі опанування розумово відсталими молодшими школярами усними обчислювальними прийомами. Наочні посібники і дидактичний матеріал при навчанні усної лічби.

МЕТОДИКА РОЗВ'ЯЗУВАННЯ АРИФМЕТИЧНИХ ЗАДАЧ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Освітнє, корекційно-розвивальне та практичне значення розв'язування арифметичних задач учнями молодших класів спеціальної школи. Проста і складна арифметична задача. Основні етапи роботи над арифметичною задачею. Наочні посібники і дидактичний матеріал, які використовуються при розв'язуванні арифметичних задач.

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГЕОМЕТРІЇ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ШКОЛИ

Значення вивчення геометричного матеріалу в молодших класах спеціальної школи, завдання його вивчення. Особливості використання геометричного матеріалу на уроці математиці. Зміст геометричного матеріалу в програмі з математики спеціальної школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [2-ге вид., допов. і переробл.]/ Л.М.Коваль, С.О.Скворцова. – Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. – 414 с.
2. Королько Н.І. Математика : 2 клас : підруч. для спец. загальноосвіт. навч. закл. для розумово відсталих дітей / Н.І. Королько. – К.: Либідь, 2014. – 208 с.
3. Навчальні програми для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. / Математика. 5-10 класи. [укладач: Королько Н.І.]. – К., 2015.- 96 с.
4. Носенко Ю.Г. Зарубіжний досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивній дошкільній освіті / Носенко Ю.Г., Матюх Ж.В. // Нова педагогічна думка : наук.-метод. журнал. – № 4. – 2015. – С. 95-102.
5. Прикладна корекційна психопедагогіка: олігофренопедагогіка. Навчальний посібник / За ред. О.В. Гаврилова, В.О. Липи / О.В. Гаврилов, В.О. Липа, О.М. Ляшенко, В.Е. Левицький, О.М. Опалюк, О.П. Глоба, Є.В. Данильченко. – Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2014. – 592 с.
6. Русакова О.Я.Короткий курс лекцій з методики навчання математики./ О.Я.Русакова [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://studopedia.info/5-41626.htm>.
7. Підручники з математики для спеціальної школи

Інтернет- ресурси

1. <http://vchi.com.ua>
2. <http://vshkole.com>
3. <https://novashkola.ua>

ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Основні принципи інклюзії. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи.

Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та

законодавстві. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти.

Система управління інклюзивною освітою. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Деонтологія інклюзивної освіти. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.

Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Роль учасників команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Спільна діяльність педагога та асистента вчителя в умовах інклюзивного навчання.

Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Індивідуальний підхід у процесі інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Шляхи забезпечення корекційного компоненту інклюзивної освіти. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання. Умови ефективності технологій інклюзивної освіти. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі. Спеціальні засоби корекції у навчально-виховному процесі інклюзивних освітніх закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Байда Л.Ю., Красюкова – Еннс О.В. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. – К., 2012. – 216 с.
2. Даниленко Л.І. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник, – 2-ге видання, стереотипне– К.: ФО-П Парашин І.С., 2010. – 128 с.
3. КЛУБ «ІНТЕГРАЦІЯ» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.integr.org/>
4. Колупаєва А. А. Вступ до інклюзивної освіти / Колупаєва А. А., Єфімова С. М. – К. : [б.в.], 2010. – 19 с.
5. Колупаєва А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання: [Науково-методичний посібник] / Колупаєва А. А., Савчук Л. О. – К.: Науковий світ, 2010. - 196 с.; Електронний режим доступу: <http://education-inclusive.com/wp-content/docs/Dity-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-ta-organizatsiya-yih-navchannya.pdf>
6. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник: / за заг. ред.. Колупаєвої А.А. – К: «А. С. К.», 2012. – 308 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ussf.kiev.ua/data/Canada/Ukr/Навчальнометодичний%20посібник%20Основи%20Інклюзивної%20освіти.pdf>
7. Лорман Т., Дешелер Д., Харві Д. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. пос. ; пер. з англ.– К.: – СПД-ФО Парашин І.С. 2010.– 296 с.

8. Портал для особливих дітей. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kidsunity.org/>
9. Сак. Т.В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук.–метод. посіб – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011.– 168 с.– (Серія «Інклюзивна освіта»).
10. Українсько- канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., 2011. – 124 с.
11. Шинкаренко В.І. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»», 2011. – 100 с.
12. Шинкаренко В.І. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»», 2011. – 96 с.
13. Association on Higher Education and Disability, AHEAD. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ahead.org/>
14. Special Education Resources on the Internet (SERI). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.seriweb.com/>
15. Inclusion and Special Educational Needs on Becta website. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.becta.org.uk/teachers/display.cfm?section=1>
16. Inclusion in Science Education for Students with Disabilities. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.as.wvu.edu/~scidis/>